

Тут розділимо відповідь на 2 пункти: чи є різниця для українців та чи є різниця для іноземців.

Для українців. Згідно з постулатами комунітаризму, особистість формується культурою. Ф. Фанон писав, що знати мову означає прийняти культури, “вантаж цивілізації”. Тобто розмовляючи іншою мовою, у момент говоріння ви “переходите” до іншої культури; відбувається відчуження від своєї ідентичності, що потенційно несе з собою ментальні розлади [2].

Для іноземців. Говорячи відверто, для іноземців немає різниці, якому Пану служити; вони й так перебувають в індустрії освіти Іншого, працюють на його задоволення. Але оскільки іноземців навчає саме українська система, то вона і заслуговує на отримання користі від їх навчання.

Література:

1. Наумова Е. И. Концепция дискурсов Лакана: знание, наука, университет [Електронний ресурс] / Екатерина Игоревна Наумова. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <https://cyberleninka.ru/article/n/kontseptsiya-diskursov-lakana-znanie-nauka-universitet>.
2. Фанон Ф. Черная кожа, белые маски (пер. с франц. Дмитрия Тимофеева) [Електронний ресурс] / Франц Фанон // Новое литературное обозрение. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://magazines.gorky.media/nlo/2020/1/chernaya-kozha-belye-maski.html>.
3. Phillipson R. Linguistic Imperialism [Електронний ресурс] / Robert Phillipson. – 2018. - Режим доступу до ресурсу: https://www.researchgate.net/publication/31837620_Linguistic_Imperialism

Плотнікова Наталія Володимирівна,

кандидат філологічних наук, доцент,
кафедра іноземних мов,

Національний фармацевтичний університет,
Харків, Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВНЗ

У сучасних умовах розвитку й постійного розширення всебічних міжнародних контактів іноземна мова стає найважливішим засобом професійного спілкування спеціалістів різних профілів, тому останнім часом як за кордоном, так і в Україні все більше уваги приділяється проблемі

викладання іноземних мов з урахуванням потреб майбутніх фахівців. Доцільною й методично виправданою є, таким чином, професійна, комунікативно-спрямована підготовка з іноземної мови у вищому навчальному закладі (ВНЗ), що припускає формування у студентів здатності іншомовного спілкування в конкретних професійних, ділових, наукових сферах і ситуаціях.

На підготовку нової генерації кваліфікованих фахівців орієнтують Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті, Державна національна програма “Освіта” (Україна XXI століття), Закон України “Про освіту”. Ідея професійно орієнтованого навчання не нова й протягом багатьох років є однією з центральних об'єктів наукових досліджень у вітчизняній і закордонній науці. Не можна, однак, стверджувати, що основні положення цих досліджень безперечні й догматичні: змінюються умови використання знань, умінь і навичок випускників ВНЗ, відповідно змінюються вимоги до рівня і змісту підготовки майбутніх фахівців, що відбивається у відповідних професійних програмах і, зокрема, у навчальних програмах з іноземної мови.

Дійсно, якщо наукові роботи 60-80-х років XX століття присвячені в основному навчанню лексичного й граматичного аспектів мови спеціальності (І. Берман, З. Булова, В. Бухбіндер) і навчанню читання літератури за фахом (А. Вейзе, Т. Дридзе, З. Кличнікова, О. Кузьменко, Г. Рогова, С. Фоломкіна) також були орієнтовані на підготовку вузькопрофільного спеціаліста, який працює з друкованими джерелами інформації, то розширення міжнародних професійних контактів, зокрема безпосередніх (кінець 90-х XX століття – початок XXI століття), змістило акцент у викладанні іноземної мови у вищій школі на проблему навчання майбутніх фахівців усного професійно орієнтованого спілкування.

Останнім часом у практиці викладання іноземних мов у вищій школі відзначається посилення тенденції до навчання професійно орієнтованого аспекту іншомовної комунікації. Ретроспективний аналіз досягнень педагогічної теорії та практики підтверджує, що принцип професіоналізації має значні резерви підвищення ефективності навчання іноземної мови.

Професіоналізація навчання іноземних мов висуває за головну мету підготовку фахівця, здатного використовувати іноземну мову як інструмент професійної діяльності й професійного пізнання (Т. Алексеєва, Л. Ананьєва, Л. Гапоненко, І. Куліш, В. Момот, О. Полякова, Л. Романова, Г. Скуратівська). Тому даний напрямок у практиці викладання іноземних мов у вищій школі можна вважати на теперішній час одним з найактуальніших.

З позицій професійно орієнтованого підходу до вивчення іноземної мови в умовах ВНЗ можна стверджувати, що це новий, порівняно зі школою, етап, основним елементом якого є іншомовна комунікативна компетенція (Т. Алексєєва, Л. Ананьєва, Т. Астафурова, М. Бовтенко, Н. Гаврилюк, О. Пічкарь, Л. Гапоненко, Л. Гейхман, І. Клейман; О. Горбуненко, Л. Девіна, Н. Дудко, В. Касьянова, Е. Комарова, М. Кузьміна, І. Куліш, Н. Пустовалова, С. Романенко, С. Селіверстов, Г. Скуратівська, О. Тарнопольський, Ч. Брумфіт та К. Джонсон (Ch. Brumfit, K. Johnson), Т. Хатчінсон та А. Уотерс (T. Hutchinson, A. Waters) та ін.

Цілком закономірною є потреба у визначенні діяльнісного підходу до проблеми навчання іноземної мови у ВНЗ із зосередженням уваги на теоретичних та організаційно-методичних аспектах цього процесу. При цьому виявляється певне протиріччя між соціальним замовленням суспільства на фахівців з вищою освітою зі сформованими навичками та вміннями ведення професійно орієнтованої бесіди іноземною мовою, з одного боку, та реальними умовами процесу підготовки фахівців такого типу – з іншого, що зумовлено відсутністю певного досвіду в галузі навчання студентів університету професійно орієнтованого спілкування іноземною мовою, а також недостатньою теоретичною й практичною розробкою цієї проблеми.

Змістовний аналіз наукової літератури переконливо засвідчив те, що процес навчання професійно орієнтованого спілкування іноземною мовою у ВНЗ є одним з найважливіших компонентів навчальної діяльності студентів, що виконує в педагогічному процесі такі функції: справляє загальний стимулюючий вплив на навчальну діяльність студентів ВНЗ; забезпечує необхідний та достатній рівень володіння студентами ВНЗ іноземною мовою в ситуаціях професійно орієнтованого спілкування; позитивно позначається на якості знань, умінь та навичок студентів; регулює перебіг розумової діяльності студентів і сприяє їх інтелектуальному розвитку; спонукає до самостійної й творчої діяльності, до застосування більш досконалих способів розв'язання практичних завдань.

На підставі теоретичного аналізу наукової літератури визначено, що специфіка навчання іншомовної професійно орієнтованої комунікації у ВНЗ полягає у: використанні комунікативного підходу в навчанні іноземної мови; застосуванні провідних видів мовленнєвої діяльності, таких як говоріння, аудіювання, читання та письмо в навчальному процесі в умовах, що моделюють ситуації реального професійного спілкування іноземною мовою;

моделюванні ситуацій професійного спілкування, які створюють максимальне зближення навчального процесу й реальної професійної комунікації іноземною мовою.

Попова Наталія Валеріївна,
кандидат філософських наук, доцент,
кафедра теоретичної і практичної філософії імені професора Й. Б. Шада,
філософський факультет,
Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна,
Харків, Україна;
Артеменко Микита Андрійович,
аспірант, філософський факультет,
Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна,
Харків, Україна

ОСВІТА І ПРОБЛЕМА СВІДОМОСТІ

У «Конфлікті інтерпретацій» П. Рікер зауважує, що хоч і існує нездоланна впевненість у свідомості людини, але розрив між упевненістю і справжнім знанням про неї є досить великим [4, с.161]. Для герменевтики освіти проблема свідомості постає однією з ключових, тому що, згідно з тим же Рікером, інтерпретація – «лише одна зі сфер значно ширшої області розуміння, що йде від одного життя до іншого» [там же, с. 41]. Тим самим, герменевтична проблематика, як і будь-яка гуманітарна, у самий явний спосіб демонструється в освіті.

Вплив на свідомість є істотним моментом для герменевтики освіти, так само як і необхідність дати свідомості однозначне і вичерпне визначення. Нашим незнанням питання про свідомість не знімається, а лише загострюється: якщо раніше проблемою свідомості займалися переважно філософи і психологи, то тепер нею займається цілий ряд як гуманітарних, так і природничих наук, в числі яких нейрофізіологія, психофізіологія, фізика, психоендокринологія і кібернетика. Така увага говорить про незадовільність тих теорій, згідно з якими свідомість виводиться в якості продукту фізіологічного механізму. Свідомість – перш за все те, що «дає можливість пережити і відчувати певні стани», і в даному випадку важлива не просто наявність такої можливості, але якісні характеристики пережитого, тоді як «природничо-науковий підхід займається більше препарування